

ΠΛΟΥΤΑΡΧΕΙΟΣ ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ.

ὑπὸ Ἰωάννου Ν. Βαλέττα.

Φίλτατέ μοι Κύριε Μαρίνε Π. Βρετέ,

Ἐκ τῶν δύο φιλικῶν αἰτήσεών σου, νὰ γράψω τι καὶ γὰρ ὠφέλιμον ἅμα καὶ τερπνὸν ἐν τῷ Ἑθνικῷ Ἡμερολογίῳ, καὶ νὰ σοι πέμψω τὴν εἰκόνα μου, ἵνα δημοσιευθῇ ἐν αὐτῷ, μόνην τὴν πρώτην ἐκπληρῶ προθυμότητα. Τὴν προθυμίαν δὲ ταύτην ὑπαγορεύει μοι οὐχὶ γνώσεων περιουσία, οὐδ' ἐπιδείξεως πόθος, ἀλλ' ἡ πεποίθησις ὅτι τὸ ἔργον σου κοινωφελέστατόν ἐστι, καὶ ἅμα περίτρανον μαρτύριον τῆς φιλοπονίας καὶ φιλοκαλίας τῶν Ἑλλήνων, καὶ τῆς ἀπάντων προθυμίας εἰς τὸ κατὰ δύναμιν συνεργάζεσθαι πρὸς ὠφέλειαν καὶ δόξαν τῆς κοινῆς μητρὸς, ὅπου ἂν τυγχάνωσι ζῶντες. Τὴν μεγάλην ταύτην ἀλήθειαν καὶ ἀνεγνώρισαν πρὸ πολλοῦ, καὶ διεκήρυξαν πολλάκις, οἱ ἀπαθῶς καὶ ἀμερολήπτως περὶ ἡμῶν κρίνοντες πάντων δὲ μάλιστα διεκήρυξεν αὐτὴν ὁ ἀκραιφνὴς τῆς Ἑλλάδος φίλος καὶ εὐεργέτης, ὁ ἀληθῶς φιλοδίκαιος καὶ σοφὸς ἀνὴρ, Σαίντ-Μάρκος Γираρδῖνος, ἐν τε ἄλλοις λόγοις καὶ διατριβαῖς αὐτοῦ, καὶ ἐν οἷς ἔγραψε περίσου ἐν τῇ ἐφημερίδι τῶν συζητήσεων (10 Δεκεμβρίου 1866) ἐπικρίνων τὸ ἔργον σου· ἃ δὴ καὶ μετὰ πολλῆς τῆς εὐγνωμοσύνης πρὸς τὸν σοφὸν ἄνδρα καὶ τότε ἀνέγνων περιχαρὴς, καὶ νῦν ἐπαναλαμβάνω ἐνταῦθα. — Comprendons bien d'abord que la Grèce n'est pas bornée au petit royaume hellénique que

la diplomatie Européenne a créé de mauvaise grâce en 1830. La Grèce est plus qu'une royauté plus ou moins indépendante, c'est une race très nombreuse, très active, très intelligente, partout répandue en Orient, et même en Occident. Où les Grecs ne sont-ils pas? . . . Et partout où il y a des Grecs, l'idée d'une destinée et d'un avenir commun propre à la race hellénique, et que rien n'empêchera de s'accomplir, cette idée est avec eux et leur fait une patrie. C'est ce lien patriotique établi à travers les pays les plus divers que représente pour ainsi dire l'Hémerologion Hellénique, κ. τ. λ. — Τοιούτου λοιπὸν κρινομένου, καὶ ἀληθῶς ὄντος, τοῦ ἔργου σου, τίς Ἑλλήνι δύνатаι ἀρνησθῆναι τὴν κατὰ δύναμιν συνδρομὴν εἰς ἔκδοσιν καὶ διακόσμησιν αὐτοῦ; Διὰ τοῦτο καὶ γὰρ ὑπακούω προθύμωτα εἰς τὴν πρώτην τῶν δύο αἰτήσεών σου, καὶ σπεύδω κατὰ τὸ παράδειγμα τῆς πτωχῆς τοῦ Εὐαγγελίου χήρας καταβαλεῖν τὰ δύο μου λεπτὰ εἰς τὸ Ἑθνικὸν ἡμῶν τοῦτο γαζοφυλάκιον, ἐλπίζων, ὅτι οὐκ ἄλλως κριθήσομαι ὑπὸ τῶν φιλοκάλων τοῦ Ἡμερολογίου ἀναγνωστῶν, ἢ ὡς ἐκρίθη ἡ πτωχὴ ἐκείνη χήρα ὑπὸ τοῦ δικαιοκρίτου Ἰησοῦ. — « Ἀμήν » λέγω ὑμῖν, ὅτι ἡ χήρα αὕτη ἡ πτωχὴ πλεῖον πάντων βέβληκε » τῶν βαλόντων εἰς τὸ γαζοφυλάκιον· πάντες γὰρ ἐκ τοῦ » περισσεύοντος αὐτοῖς ἔβαλον· αὕτη δὲ ἐκ τῆς ὑστερήσεως » αὐτῆς πάντα ὅσα εἶχεν ἔβαλεν, ὅλον τὸν βίον αὐτῆς. » —

Ἄλλ' οὕτω προθύμως ἐκπληρῶν τὴν πρώτην τῶν αἰτήσεών σου, ἀπαρνοῦμαι σοι τὴν δευτέραν· καὶ τοῦτο πράττω, πρὸς τὴν σὴν ἀποβλέπων ὠφέλειαν. Ἐνθυμούμενος τὴν μεγαλόφρονα τοῦ Ῥωμαίου Κάτωνος ἀπάντησιν πρὸς τοὺς θαυμάζοντας, ὅτι οὐκ εἶχεν ἀνδριάντα — Μᾶλλον βούλομαι

ζητεῖσθαι, διὰ τί μου ἀνδριάς οὐ κεῖται, ἢ διὰ τί κεῖται — ἀπαρνοῦμαί σοι τὴν εἰκόνα μου· οὐχὶ βεβαίως ἵνα ζητηθῇ ποτε καὶ περὶ ἐμοῦ, ὥς περὶ τοῦ Κάτωνος, διὰ τί μου ἡ εἰκὼν οὐ κεῖται ἐν τῷ Ἡμερολογίῳ, ἀλλ' ἵνα μὴ σε ἐμβάλω εἰς τὴν λυπηρὰν ἀμηχανίαν τοῦ ἀπαντῆσαι πρὸς τοὺς τυχόν ζητήσοντας, διὰ τί κεῖται. Πρὸς ἰδίαν σου λοιπὸν ἡσυχίαν ἄφες με, παρακαλῶ, διαμένειν οἷός εἰμι, τοῦτ' ἔστιν ἀνεικόνιστος καὶ πρωτότυπος, ἢ, ὥς εἰώσασι λέγειν οἱ παρ' ἡμῖν Ἰταλίζοντες, originale. Εὐχου μοι δὲ καταστῆναί ποτε (ἀλλὰ πότε;) ἄξιος τῆς τιμῆς, ἣν μοι προσφέρεις, καὶ δι' ἣν εὐχαριστῶ σοι ἐξ ὅλης ψυχῆς καὶ καρδίας.

Καὶ ταῦτα μὲν ταύτῃ. Εἰς πολλὴν δέ με ἐνέβαλεν ἀπορίαν ἡ ἐπιθυμία τοῦ ἐκπληρῶσαι τὴν πρώτην τῶν αἰτήσεων σου, ἀμηχανοῦντα συμβιβάσαι τὸ ὠφέλιμον τῷ τερπνῷ, ἄλλων ἄλλως περὶ τούτων κρινόντων, καὶ μάλιστα ἐν τοῖς ἀναγνώσμασιν, ὧν τὸ ὠφέλιμον καὶ τερπνὸν κρίνεται συνήθως καὶ ἣν ἔχει ὁ ἀναγινώσκων ὄρεξιν, εὐαισθησίαν, συμπάθειαν ἢ ἀντιπάθειαν πρὸς τὸν γράψαντα, ὥς τὸ γλυκὺ καὶ πικρὸν, καὶ τὸ θερμὸν καὶ ψυχρὸν, κρίνονται κατὰ τὴν ὑγιαίνουσαν ἢ νοσοῦσαν σωματικὴν αἴσθησιν. Καὶ τῇ ἀληθείᾳ, καθὼς περὶ τούτων ὁ ἀρχαῖος Δημόκριτος ἐδογματίζε — Νόμῳ γλυκὺ, νόμῳ πικρὸν· Νόμῳ θερμὸν, νόμῳ ψυχρὸν (δόγμα ὀρθότατον, μεταποιηθὲν ἔπειτα ὑπὸ τῶν σοφιστῶν καὶ τῶν σκεπτικῶν φιλοσόφων εἰς τὸ ἀσεβέστατον ἐκεῖνο — Νόμῳ καλόν, νόμῳ κακόν), οὕτω καὶ περὶ τοῦ ἐν τοῖς ἀναγνώσμασιν ὠφελίμου καὶ τερπνοῦ δυνατὸν εἰπεῖν, Νόμῳ τερπνόν, νόμῳ ἀτερπές. Τούτων οὕτως ἐχόντων, εἰς πολλήν, ὥς προεῖπον, ἐνέβαλέ με ἀμηχανίαν ἡ ἐπιθυμία τοῦ ἐκπληρῶσαι τὴν πρώτην τῶν αἰτήσεων σου· διαφόρους δὲ λαβὼν ὑπο-

Ψέσεις, καὶ πολλὰ σχεδιάσας, ἐματαιοπόνησα, ποῦ μὲν ἐπι-
τυγχάνων τοῦ πρώτου καὶ ἀποτυγχάνων τοῦ δευτέρου, ποῦ δὲ
τὸύναντίον. Τέλος πάντων δέ, κατώρῃωσα, νομίζω, συμβιβά-
σαι τὰ δυσσυμβίβαστα ταῦτα, εἰσελθὼν εἰς τὸν μέγαν Ἑλληνι-
κὸν παράδεισον, καὶ ἀνθολογήσας ἐξ αὐτοῦ ὠφελίμους τινὰς
παραινέσεις καὶ ἱστορικὰ διηγήματα, ἐν οἷς καὶ τὸ τερπνόν,
ὥς ἐγὼ τοῦλάχιστον νομίζω, ἐνυπάρχει ἄφθονον, καὶ ἐν οἷς
εὐρίσκω τρίτον τοῦτο καλόν, ὅτι εἰσὶ καὶ τῷ γράφοντι ἀκίν-
δυνα· οὐδὲν γὰρ ἴδιον ἀποφαίνεται, ἀλλὰ δόξας ἄλλων καὶ
διηγήματα ἱστορικὰ συλλέγει, περιβεβλημένα τὸ μέγα κύρος
τοῦ ἱστορήσαντος αὐτά, καὶ διὰ μακρᾶς αἰώνων σειρᾶς
ἀναμφισβητήτως παραδεδεγμένα.

Ἐπειδὴ δὲ τὴν συλλογὴν ἐποησάμην ἐκ τῶν ἡθικῶν
λεγομένων συγγραμμάτων τοῦ Πλουτάρχου, ἐπέγραψα ταύ-
την Πλουτάρχειον Ἀνθολογίαν· καὶ πρέπον ἐνόμισα
ἐκ τούτων μόνων τῶν συγγραμμάτων τοῦ μεγάλου ἱστορικοῦ
καὶ φιλοσόφου ἀνθολογήσαι, ἐπειδὴ ταῦτα καὶ παρ' ἡμῖν καὶ
παρὰ τοῖς ἄλλογενέσιν ἀναγινώσκονται ὀλιγώτερον ἢ τὰ ἱστο-
ρικά, οἱ Παραλλήλοισι δὴλον ὅτι βίοι. Ἄλλως τε δέ, χάρις εἰς
τὴν ἀκάματον φιλοπονίαν τοῦ σοφοῦ κατῃγητοῦ Κυρίου
Α. Ρ. Ραγκαβῆ, καὶ εἰς τὴν παντὸς ἐπαίνου ἀνωτέραν φιλο-
καλίαν τοῦ εἰς τὴν ἔκδοσιν δαπανήσαντος ὁμογενοῦς Κυρίου
Γεωργίου Μπήκα, ἔχομεν ἤδη τοὺς Παραλλήλους βίους εἰς
τὴν κατ' ἡμᾶς γλῶσσαν μετῃρμηνευμένους· καὶ δυνατόν
ἐκάστῳ ἀναγινώσκειν τε καὶ ἐννοεῖν τὸ ὠφελιμώτατον καὶ
τερπνότατον ἐκεῖνο σύγγραμμα, ὀλίγον μόνον ἀργύριον εἰς
δαπανήσῃ, καὶ ὀλιγώτερον ἴσως τοῦ πρὸς ἀπόκτησιν ἐλεεινῶν
τινῶν μυθιστορημάτων προΰμως, ὥς μήποτ' ὠφελε, κατα-
βαλλομένου. Ἀρχομαι δὲ τῆς ἀνθολογήσεως ἐκ τοῦ πρώτου

τῶν ἡθικῶν τοῦ Πλουτάρχου συγγραμμάτων, διανοούμενος
ἐφεξῆς καὶ εἰς τὰ λοιπὰ προβῆναι, εἰάν παραταῖ ἡ πέρα τοῦ
παρόντος ἔτους καὶ ἐμοῦ καὶ τοῦ Ἑθνικοῦ Ἡμερολογίου ὁ
βίος, καὶ εἰάν ἐπιδοκιμασθῇ ὑπὸ τῶν ἀναγνωστῶν αὐτοῦ ἡ
τοιαύτη ἀνθολογία.

Ὑγίαινε, φίλτατε, καὶ μὴ διαλίπῃς ἀγαπῶν

τὸν ἀγαπῶντά σε συμπολίτην καὶ φίλον

Ἰωάννην Ν. Βαλέτταν.

Ἐν Λονδίῳ, τῇ 15 Μαρτίου 1867.
